

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatio Synoptica De Iudiciis Ad Lib: II. Decretal: Gregorii IX.

Herberstein, Ferdinand von
Tabarelli de Fatis, Donato Vincenzo

Spirens., 1660

50. An omnis acceptio munerum Iudicibus prohibita sit jure naturae? An stando in jure naturae teneatur Iudex ad restitutionem muneris accepti causâ jam decisâ & sententia lata? Cur verior sententia ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11416

Augustinum significare pecuniam istam, et si sceleratius acceptam, non esse opere impleto restituendam, dum dicit *datam à volentibus*, volenti enim non fit injuria, secus si datur pro sententia justa, quia censetur data coactè, metu sententiæ injustæ. **DIXI Opere impleto**, quia ante opus impletum debet restitui, eo quod opus, propter quod datur, debet omitti.

50. Porro occasione dictorum examinanda restat difficultas, quâ ratione acceptio munerum Judicibus prohibita sit jure naturæ? **RESOLVITUR I.** non omnem acceptionem munerum esse prohibitam jure naturæ, quia non semper munera sunt ejusmodi, ut de se sint sufficientia ad corrumpendum animum Judicis, quia aliquando valdè sunt exigua, & magis spectant ad urbanitatem civilem, quàm ad corruptelam, & aliquando non dantur titulo justitiæ, sed benevolentia, gratitudinis, consanguinitatis; vel dantur à non habentibus litem præsentem vel proximam, vel dantur lite jam finitâ, vel ex aliis causis, quibus casibus munera non sunt nata judicis animum ad unam

par-

partem litigantium flectere, ut ex sequen-
 tibus constabit **R E S O L V I T U R** secun-
 dō, Acceptionem munerum jure naturæ
 esse Judici prohibitam, quando munera
 dantur magna, seu in ea quantitate, iisq;
 personarum & temporum circumstantiis,
 ut de se sint sufficientia ad inducendam
 perversionem Judicis. *D. Antoninus. 3. p.*
cap. 35. contra Navar. in com: de datis & acce-
ptis Probatur 1. ex scriptura *Exod. 23.* mu-
 nera excæcant prudentes, & subvertunt
 verba justorum. Vide *Isai: 1. cap. & Deuter:*
16. cap. & lumine naturæ apud omnes ubi-
 que gentes turpè habetur in iudicib' mu-
 nera accipere, quod signum est illud illi-
 citum esse jure naturæ. Ratio, quia mo-
 raliter impossibile est, quod Judex qui
 pendente lite ab una litigantium parte
 munus aliquod egregium accipit, postea
 in decursu causæ & prolatione sententiæ,
 non propendat multum infavorem illius
 partis & ut plurimum non perversè judi-
 cet. *Confirmatur experientia, cuius exem-*
pla refert Cornel: à Lapide in cap. 13. proverb.
vers. 23. Nec obstat, si aliquando reperias
 Judicem adeò fortem, rectum, & rusti-

cum,

uen- cum, qui post accepta munera ingentia
 cun- condemnet adhuc largitorem, hoc enim
 tura est de rarò contingentibus, & contrarium
 nera natum est sequi regulariter: ut propte-
 , iisq; rea etiam leges aptentur iis quæ frequen-
 antiis, tius, non quæ rarò accidunt: dumq; quæ-
 ndam ritur, an quid ex naturâ suâ illicitum sit
 s. 3. p. ob mala quæ infert, pensandum est, quid
 r acce- contingat ut plurimum, & an spectata rei
 3. mu- naturâ ea mala inferat, etiamsi in aliquo
 rtunt peculiari casu ea mala impediuntur, quod
 Deuter: tamen in proposito casu quandoque con-
 s ubi- tingere Judices incorruptissimi negant,
 p mu- innixi experientiæ, & illi trito: *munera*
 d illi- *accepi, libertatem perdididi.*

RESOLVITUR. 3. stando in jure na-
 a mo- turæ etiamsi acceptio munerum sit peccā-
 x qui minosa & illicita Judici, non tamen tene-
 parte tur Judex ad restitutionem muneris tem-
 o stea pore litis pendentis accepti: si jam causa
 ntia, decisa sit & sententia lata: ut benè recen-
 illius tiores communiter cum Paludano. Ratio,
 e judi- quia donator est Dominus rei suæ, nec im-
 exem- peditur quin validè transferat dominium
 o verb. in Judicem gratis, & liberaliter, licet id
 perias fiat cum peccato Judicis munera acce-
 rusti- ptantis,
 cum,

ptantis, imò & dantis. ergò. Probatur
 consequentia, quia cur antea non licebat
 Judici munus accipere, erat perversionis
 periculum, quod ex præcedenti acceptio-
 ne iminebat: atqui hoc periculum cessat
 latâ sententiâ: ergò. Confirmatur opi-
 nio præsens, ex doctrina *D. Tho. q. 32. a. 7.*
in O & q. 62. a. 5. ad 2. ubi docet posse
 retineri id, quod propter opus malum est
 acceptum: & *S. Augustin. supra Epist. 54. ad*
Macedonium: ubi dicens (*sceleratiùs esse ac-*
cipere pecuniam pro sententia injusta, quam
pro justa.) ibidem indicat pecuniam i-
 stam, etsi sceleratiùs acceptam non esse
 opere impleto restituendam, quia scili-
 cet à volente data est, cui non fit inju-
 ria. Addo etsi opus malum pro quo da-
 tur, non sit pretio æstimabile, qua ma-
 lum tamen qua delectabile vel utili uni,
 & alteri damnosum, periculosum, labo-
 riosum, inter homines pretio æstimari
 solet, ergò sicut quod acceptum est, pro
 opere ob turpem causam, restitutionis o-
 nus non inducit necessariò, postquam o-
 pus impletum est, ita neq; quod à Judice
 munus acceptum est, postquam sententia
 lata

lata est: quamvis ante finem causæ, si ac-
 ceperit, ad illius restitutionem tenebitur,
 si non quoad rem ipsam, ad fugiendam
 inurbanitatem, saltem offerendo æquiva-
 lens sub gratitudinis palliolo.

RESOLVITUR 4. Verius etiam vi-
 deri, neq; jure positivo communi, Judici-
 bus incumbere obligationem necessariò
 restituendi, ita D. Antoninus 2. par: titul: 2.

cap. 5. in prin: Covar: & Cajet: supra. Ratio,
 quia leges supra n. 45. in contrarium ad-
 ductæ, & similes aliæ, quæ pacta turpia &
 iniqua rescindunt, non ideò reddunt ir-
 ritam acquisitionem rei ex tali causa, nec
 faciunt accipientem inhabilem ad com-
 parandum eius rei dominium, sed tantùm
 videntur decernere, ut ante opus patra-
 tum habeantur illa pacta invalida, & ne
 ex illis oriatur obligatio civilis, id est, ob
 quam possit in iudicio peti promissum, ut

docet Covar: n. 6. CONFIRMATUR,
 quia credibile est, his legibus non rescin-
 di obligationem naturalem, quæ ex tali-
 bus pactis opere completo nascitur: ita
 enim leges positivæ interpretandæ sunt, si
 fieri potest, ut dispositioni juris naturalis

con-

consonent. NEQUE his obstat L. 2. C. de donat. inter virum & uxorem, qua jubetur ancilla militi restitui quam ipse donaverat Concubina: quia id aliis non conceditur, sed iis tantum per modum privilegii, imò alii in foro externo solvere coguntur pretium turpitudinis meretrici: ut probat Covar: sup: num. 2. Deindè, quia id in aliis delictis non conceditur, nam L. 3. ff. de condict: ob turp: caus. dicitur, ubi dantis & accipientis turpitude versatur non posse repeti dicimus: veluti si pecunia detur, ut malè judicetur. Et L. 8. dicitur, solutum ob turpem causam non posse repeti. item patet ex L. 2. & 5. C. eod: Ex quibus legibus satis probabiliter colligitur posse ista retineri in conscientia: mens enim legum est, ut is qui dedit, in pœnam criminis non possit recuperare. Vide Less: supra. RESOLVITUR 5. Jure positivo humano particularium Regionum & Provinciarum, tenentur Judices ad restitutionem munerum etiam post litem finitam ac prolatam sententiam: sed controversi solet, an talis obligatio insit Judicibus in conscientia, ante condemnationem vel solum post? Priorem partem tuetur

cue
d. 88
cet.
tale
ad r
nem
hart
que
qua
cent
tuti
næ.
tuer
L. no
Thé
ctus
prol
ptio
tem
fuit
illan
quat
quo
tent
nis,
strie

C. de
 r an-
 oncu-
 ed iis
 lli in
 tium
 covar:
 elictis
 iet: ob
 videntis
 s: ve-
 it L. 8.
 e posse
 : Ex
 alligi-
 mens
 enam
 e Less:
 fitivo
 e Pro
 titu-
 fini-
 ntro-
 dicit-
 atio-
 rtem
 getur

cuetur Sotus, & alii relati à *Mol: tr. 1. de just:*
d. 88. Posteriores partem ipse Molina do-
 cet loco cit: & probari potest sic: quia per
 tales leges æqualiter ferè obligatur Judex
 ad restitutionem munerum, ac ad solutio-
 nem pœnæ. Atqui nemo facilè asseret, vi-
 harum legum obligari Judicem ad relin-
 quendum officium quod habet, prius-
 quam juridicè condemnetur, ergò nec
 censetur ante obligatus Judex ad resti-
 tutionem munerum, & solutionem pœ-
 næ. NOBIS placet prior sententia, quam
 tuemur. I. quoad Judicem secularem ex
L. non dubium. C. de leg: ubi annullantur à
Theodosio Imperatore pacta & contra-
ctus, & omnia alia quæ fiunt contra legis
prohibitionem: Atqui munerum acce-
ptio Judici lege prohibetur, etiam post li-
tem finitam: Ergo illa acceptio & datio
fuit invalida. Scio Molinam & alios legem
illam Theodosii benignè interpretari,
quasi solum illa loquatur de invaliditate
quoad forum externum, nec nisi post sen-
tentiam juridicam declaratoriam crimi-
nis, aut quæ non sit universalis: sed hæ re-
strictiones sunt contra communem DD.

Z

& non

& non satis consonæ verbis ipsius textus.
 2. quia aliquando leges Provinciales prohibentes munerum acceptionem, etiam imponunt restitutionem, & signatè ante ullam condemnationem. Neq; hoc durū nimis & austerum videri debet, & quasi superans potestatem legislativam, cum hæc restitutio non debeatur ut pœna, sicuti debetur abdicatio officii, & similia, quæ cum pœnalia sint & gravia, meritò requirunt sententiam saltem criminis declaratoriam: nisi aliud in lege exprimitur, quæ restitutio in aliis casibus passim est obvia. 3. quoad Judicem Ecclesiasticum probatur, ex *cap. statutum de rescriptis in 6.* ubi Judex delegatus jubetur restituere quæ accepit, nulla eorum quibus restitutio facienda est remissione valitura: ubi licet textus nominatim tantum loquatur de Judice Ecclesiastico delegato, tamen idem à fortiori voluisse observari à Judice Ecclesiastico ordinario, notat *Sanchius supra ex Sylv: & Ang.* Et confirmatur ex *cap. exigit de cens:* ubi Visitatores accipientes aliquid ultra debitum, præcipiuntur restituere duplum, intra mensem sub pœnain-

na interdicti, & aliis pœnis.

51. Ultima difficultas est de Judice, an quando contra jus aliquid novit à reo, vel à teste, possit ex eo procedere? v. g. Judex à reo vel teste extorquet, per metum gravem, aut etiam levem, criminis confessionem: item promittit reo fictè criminis impunitatem, si delictum fateatur: potestne ex tali confessione reum punire? Varii sunt dicendi modi. *Cajet: opus: 17. respons: resp: 5. v. in secundo*: asserit non posse ex eo juridicè Judicem procedere, si alià viâ sufficientem notitiam non habet. Alii verò alias ponunt limitationes. *SIT Conclusio prima*, quando Judex ipse extorsit metu gravi criminis manifestationem, quamvis reus manifestet testes per quos possit convinci, non potest Judex procedere. Ratio, quia cum causa fuerit injusta, quidquid ex ea sequitur annullari debet *L. non dubium C. de leg: L. fin: ff de constit: pecun: Cajet: Navar: Sotus: lib: de secreto. membr: 3. quest: 1.* qui tamen in casu quo Judex metum solùm levem incuteret per minas tormentorum, & hujusmodi notat, non esse adeò certum, quod ex tali